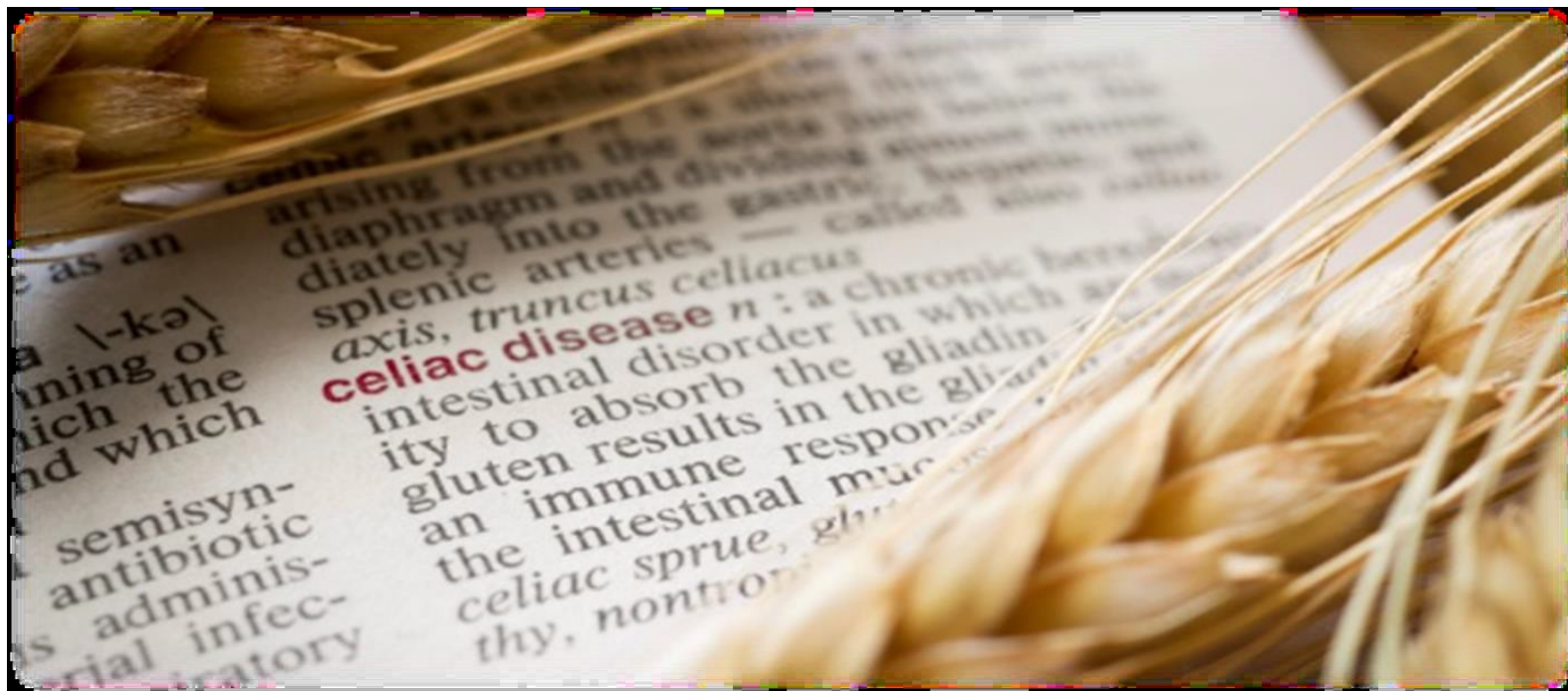

DIETNÍ STRAVOVÁNÍ ve školních jídelnách města Brna

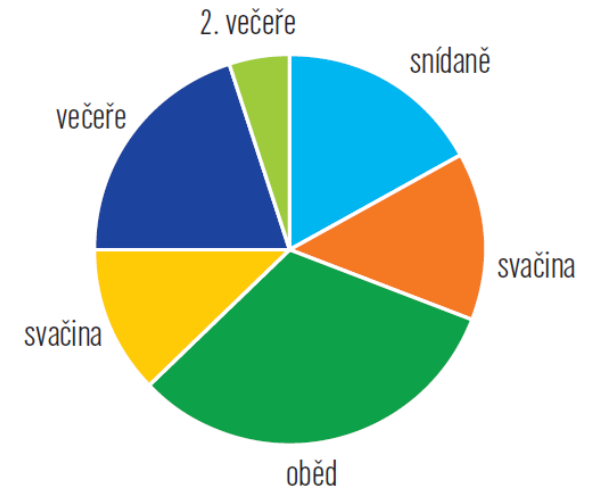

Mgr. Jana Stávková

Ústav ochrany a podpory zdraví

Lékařská fakulta, Masarykova univerzita Brno

DÍTĚ ŠKOLNÍHO VĚKU

Význam školního stravování

- Nasytit strávnicka
- Ovlivňování a formování výživových zvyklostí
  - Pestrost a vyváženost stravy
  - Poznávání nových potravin/pokrmů
  - Jídelní prostředí
  - Psychosociální význam

PREVENCE nemocí hromadného výskytu

- Nasytit strávnicka zdravého i „nemocného“

Proč zavádět dietní stravování ve školních jídelnách?

- Nárůst počtu dětí se specifickými výživovými nároky
  - dieta jako nezbytná součást léčby
- Diety:
  - **Bezlepková**
  - Šetřící
  - Různé potravinové alergie
    - **Bezmléčná**
  - Potravinové intolerance
    - **Bezlaktózová**
  - Diabetická
  - Kombinované diety
- Vegetariánská – není dieta, neléčí žádné onemocnění!

Česká republika x Slovensko

SLOVENSKO

- DS přímo ve vyhlášce – povinnost
- X vyhláška stanovuje také počet pracovníků provozu podle počtu strážníků

ČESKÁ REPUBLIKA

- Vyhláška 107/2005 Sb., ve znění novely 17/2015
  - platnost od 1.2.2015

„Výběr potravin, receptur, sestavení jídelního lístku a způsob přípravy jídel vydávaných v rámci dietního stravování provádí NUTRIČNÍ TERAPEUT.“ (dle § 2 odst. 5 vyhlášky č. 17/2015 Sb.)

Vyhláška 17/2015 Sb., o školním stravování

§ 2 - Organizace školního stravování

(4) Strávníkům, jejichž zdravotní stav **podle potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost⁸⁾** vyžaduje stravovat se s omezeními podle dietního režimu, **může provozovatel stravovacích služeb poskytovat školní stravování v dietním režimu** (dále jen „dietní stravování“), a to v případě zařízení školního stravování za podmínek stanovených jeho vnitřním řádem a v případě jiné osoby poskytující stravovací služby v souladu s ujednáním o zajištění školního stravování.

(5) Výběr potravin, receptur, sestavení jídelního lístku a způsob přípravy jídel vydávaných v rámci dietního stravování provádí **nutriční terapeut⁹⁾**

(8) Poskytuje-li provozovatel stravovacích služeb více druhů jídel na výběr, musí být zachováno **plnění výživových norem. To neplatí pro poskytování dietního stravování.**

Vyhláška 17/2015 Sb., o školním stravování

§ 3 - Zařízení školního stravování a jejich provoz

- (1) Typy zařízení školního stravování jsou
  - a) školní jídelna,
  - b) školní jídelna - vývařovna (dále jen "vývařovna"),
  - c) školní jídelna - výdejna (dále jen "výdejna").
- (2) Zařízení školního stravování provádí svou činnost v provozovnách. Provozovnou se rozumí každý samostatný soubor místností a prostor, v němž jsou uskutečňovány stravovací služby podle odstavce 3, 4 nebo 5, během nichž nedochází k rozvozu nebo přepravě jídel.
- (3) Školní jídelna v rámci školního stravování vydává jídla, která sama připravuje, a může připravovat jídla, která vydává výdejna. **V rámci dietního stravování může školní jídelna vydávat i jídla připravená jiným provozovatelem stravovacích služeb, pokud tento provozovatel stravovacích služeb zajistí dodržení podmínek podle § 2 odst. 5.**
- (4) Vývařovna v rámci školního stravování připravuje jídla, která vydává výdejna.
- (5) Výdejna v rámci školního stravování vydává jídla, která připravuje jiný provozovatel stravovacích služeb. Pro jednu provozovnu daného typu zařízení školního stravování připravuje jídla vždy jeden provozovatel stravovacích služeb; **jídla v rámci dietního stravování může připravovat i další provozovatel stravovacích služeb, pokud zajistí dodržení podmínek podle § 2 odst. 5.** Na základě dohody s provozovatelem stravovacích služeb, který jídla připravuje, může výdejna v rámci školního stravování připravovat doplňková jídla podle §4 odst. 1.
- (6) Stravovací služby nad rámec §4 (dále jen "jiné stravovací služby") poskytované strávnickům musí odpovídat zásadám zdravé výživy a prodávaný sortiment nesmí obsahovat alkoholické nápoje a tabákové výrobky.
- (7) Výdej jídel v rámci jiných stravovacích služeb, s výjimkou podávání stejných jídel zaměstnancům právnických osob, které vykonávají činnost škol a školských zařízení, může zařízení školního stravování uskutečňovat pouze časově, nebo prostorově odděleně od školního stravování.

NUTRIČNÍ TERAPEUT **je odborným konzultantem**
pro případ jakékoli potřeby související s dietním
stravováním v zařízení školního stravování.

NUTRIČNÍ TERAPEUT **vykonává průběžnou
pomoc/konzultace** v oblasti dietního stravování.

Dietní stravování v Brně

- Spolupráce města Brna a LF MU
  - smlouva
  - bezplatná činnost studentů / odborná praxe
- Obor Nutriční terapeut / specialista
  - Léčebná výživa
  - problematika školního stravování (Výživa v ochraně a podpoře zdraví)
- **11** studentů
  - registrovaní NT!
- **24** školských zařízení (stav k 23.5.2016)
- BLP dieta nejčastěji
- Spolupráce s Odborem školství, mládeže a tělovýchovy (Magistrát města Brna)
- Hygiena dětí a mladistvých (KHS Brno)

Činnosti nutričního terapeuta

Navázání spolupráce se školní jídelnou

Domluva na rozsahu činnosti

- DS
- sestavování jídelních lístků nejen pro DS
- pomoc při zajišťování pestrosti stravy
- pomoc při propagaci školního stravování vůči žákům, pedagogům, rodičům
- konzultace ohledně výživy s pedagogy a rodiči, atd.

Seznámení se s provozem školního stravování (jeho stavem, potřebami)

Činnosti nutričního terapeuta

Posouzení podmínek pro realizaci DS

- personální i materiální zabezpečení (technologické a provozní)
- vystavení záznamu

1. PROSTOROVÁ VYBAVENOST

- Má provoz dostatečné prostory pro realizaci dietního stravování?
- Má provoz dostatečný prostor pro skladování potravin (*např. zejména v případě bezlepkové diety musí být potraviny skladované odděleně – stačí např. uzavíratelný box na samostatné polici ve skladu*)?
- Jak je provoz dispozičně členěn (*zejména s ohledem na křížení*)?
- Umožňuje prostor vyhnout se křížové kontaminaci?
- Je možné vyčlenit vybavení (např. pracovní stůl) k přípravě diet?

Činnosti nutričního terapeuta

Posouzení podmínek pro realizaci DS

- personální i materiální zabezpečení (technologické a provozní)
- vystavení záznamu

2. TECHNOLOGICKÁ VYBAVENOST

- Je na provozu dostatečné množství nádobí (pomůcek) pro přípravu dietních pokrmů?

3. LIDSKÉ ZDROJE

- Je na provozu dostatečný počet pracovníků?
- Mají pracovníci zkušenost s přípravou dietních pokrmů?
- Může provoz uvolnit pracovníka na přípravu dietních pokrmů?
- Jsou pracovníci schopni přípravy dietních pokrmů?

4. SUROVINY

- Je provoz schopen zajistit nákup „speciálních“ potravin (zejména pro případu bezlepkové diety)?

Činnosti nutričního terapeuta

Školení pracovníků školního stravování o pravidlech a podmínkách přípravy DS

- Náplň školení
  - základní charakteristika onemocnění
  - výběr potravin (vč. čtení etiket)
  - příprava dietních pokrmů
  - úprava receptur a skladba jídelních lístků určených pro dietní stravování
  - další (zabránění křížové kontaminace, zásady při výdeji pokrmů,...)
- Školení na pracovišti
- Záznam o školení
- Školení počáteční, průběžné, opakované

Činnosti nutričního terapeuta

Výběr/tvorba receptur pro DS

- forma dle domluvy
- tvorba NT x tvorba vedoucí školní jídelny s následnou kontrolou NT
- uloženy na dostupném místě

Sestavování jídelního lístku ve vztahu k poskytovanému DS

- spíše hodnocení, kontrola
  - nemusí být speciální JL pro DS
  - *Př. Jídelna vaří bezlepkové obědy, které přizpůsobuje základní variantě oběda bez zdravotního omezení. V jídelním lístku je uvedena pouze varianta pokrmu bez zdravotního omezení a ve spodní části jídelního lístku je formou doplňkové informace poukázáno na vhodnost také pro bezlepkovou dietu.*
- „Jídelní lístek platí také pro bezlepkovou dietu s použitím výhradně bezlepkových surovin.“***

Činnosti nutričního terapeuta

Průběžná konzultační a kontrolní činnost

- systém DS pravidelně ověřovat

Konzultace pro potřeby realizace individuálního DS (např. kombinované diety, alergie na potraviny, požadavek na specifickou dietu), konzultace s rodiči, pedagogy

- Manuál k DS – vlastní, ASPOS
- BLP receptury
  - Ve škole nám chutná, Ať nám chutná ve škole, Kuchařka našich kuchařek

BUDOUCNOST?

NUTRIČNÍ TERAPEUT

PARTNER, POMOČNÍK

